
PRÉ-CONGRES ZORGSAAMWONEN 2022: ONTMOETING, ONTROERING, VERBINDING

Woensdag 7 september 2022. Zo'n 35 deelnemers aan het pré-congres ZorgSaamWonen 2022 ontmoetten elkaar in de Zwolse oase 'Kas van Kaat' [1], een beetje verstopt in het oostelijk buitengebied van de stad. Een alternatief restaurant waar 'met liefde' wordt gekookt, hoofdzakelijk met groente en fruit uit eigen tuin en waar kunst en producten uit eigen ateliers te koop is. Volledig illustratief voor de missie van het platform ZorgSaamWonen en congrespartner provincie Overijssel worden hier mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt begeleid in tuinieren, koken en bedienen. Twee bussen brengen de deelnemers naar twee woonzorgprojecten. Het 8^e werk, een alternatieve woon-zorgboerderij aan de Kampense Zwartendijk en de Kastanjehof in Zwolle.

HET 8E WERK

In Kampen wacht Gea Overweg de groep op en nodigt allen uit in de gemeenschapskeuken waar echtgenoot Jaap Boersma, gezien de tijd, een hele beknopte korte uitleg geeft van activiteiten, missie en doelen van 'hun' 8^e Werk [2]. Beiden werkten jarenlang in de zorg en in de internationale noodhulp. Gepokt en gemazeld zagen zij veel zaken goed gaan, maar ook minder goed. Sinds drie jaar werken ze aan een woon(zorg)concept waarin niet professionele zorg, maar de locatie, de natuur en een actieve community de helende factoren moeten zijn. De kracht van letterlijk en figuurlijk 'meeleven' moet hier mensen die dreigen af te glijden doordat ze dakloos zijn geworden, binnen boord houden en een zetje geven. In november start, met financiële hulp van de provincie Overijssel, de bouw van tien tiny-houses op de fundamenten van de voormalige veestal. Hiervan zijn er acht voor 'huurders', en twee voor B&B of een andere bestemming. Bewoners vormen hier dus een deel van de community. Aan het geheel werkt de Kampense buurt en regio mee, door het bezoeken van de wekelijkse klusdagen, de sociale supermarkt, de gratis zondagse brunch (iedereen mag wat meenemen, hoeft niet) en verdere activiteiten. Zo staat er nu al een uitnodigende reeks, door klusgroepen gemaakte, houten tuintafels rond de bouwplaats. Een rij die een volledige sliert over het hele complex moet gaan vormen.

DE KASTANJETUIN

Ook de Kastanjetuin maakt werkt van de kracht van de community [3]. De Kastanjetuin ligt aan de rand van Stadshagen in het buitengebied van Zwolle is. Het is een Waaranders-project van Ter Steege Bouw Vastgoed in samenwerking met

Cittanova. Het concept Waaranders, bedacht door Dick Koster, gaat over kleinschalige buurtschappen. Bewoners delen voorzieningen en ruimtes met elkaar. Mensen met en zonder beperkingen wonen samen in dit zorgzame buurtje en kijken naar elkaar om. Jan-Willem Kloosterboer van Ter Steege Bouw Vastgoed en Dick

Koster van Cittanova leiden ons rond en vertellen honderduit over dit kersverse woonproject. Ze zijn trots op de diversiteit aan woningtypes: 18 koopwoningen, 11 huurwoningen en 21 zorgappartementen. De Kastanjetuin heeft een gemeenschappelijke tuin en een grote dierenweide.

THEATER

Terug op de Kas van Kaat wacht een liefdevol diner en tot slot ondergaat de groep een 'beleving van eenzaamheid'. Theatermaker Oscar Kocken en schrijver Lucas de Waard, maakten er een voorstelling over. Meerdere, schrijnende vormen van eenzaamheid in een mensenleven, van de wieg tot het graf, brachten ze tot onder de huid van een aandachtig publiek. Veel deelnemers herkenden wel iets uit de vele vormen van eenzaamheid die werden 'uitgebeeld'. Een nagesprek met de performers, zetten de emoties om in inspiratie en energie om morgen (weer) aan de slag te gaan met 'zorg, samen, wonen'.

CONGRES DAG ZORGSAA MWONEN 2022:

LANG ZULLEN WE (MOETEN) LEREN, ZORGEN ÉN GENIETEN

Donderdag 8 september 2022. Ruim 200 professionals in de zorg- en de woonsector ontmoetten elkaar in de Zwolse Nieuwe Buitensociëteit, direct tegenover het NS-station. Op deze kennisdag werden de geesten gescherpt rond het brede kader tot aan het lokale, inspirerende project. Alles hangt met alles samen en de kracht zit in de verbinding. Clichés? Nee, deze waarheden hebben in dit tijdperk van opeenstapeling van crises de hoogste urgentie en prioriteit.

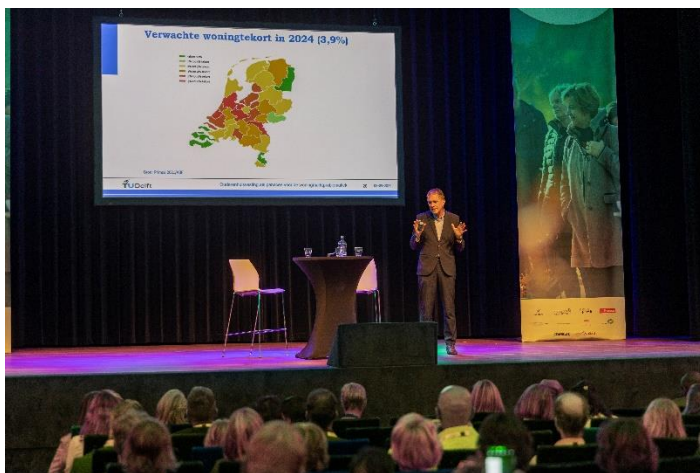
GEDEPUTEERDEN: 'GEEF ONS INSPIRATIE'

Zorg en Wonen, twee disciplines in het sociale en het fysieke domein, dus ook twee gedeputeerden van de provincie Overijssel die de bezoekers welkom heten in Zwolle. Monique van Haaf is gedeputeerde in het fysieke domein, Roy Witte in het sociale domein. Zij spreken elkaar minstens een keer per week in het college en hun portefeuilles vullen elkaar aan. Hoewel 'iets sociaals toevoegen aan stenen' complex is, weerhoudt het hen niet om samen op te trekken. 'Vanuit positieve gezondheid kun je gedrag vertalen naar woonruimte', zegt Roy Witte. 'Gezondheid in brede zin is de rode draad in onze visies', vult Monique van Haaf aan. De provincie Overijssel

investeert actief en soms substantieel in woon-zorgprojecten die bijdragen aan gezondheid in brede zin. Monique van Haaf spreekt enthousiast over gerealiseerde projecten die zonder deze steun 'vast niet van de grond waren gekomen'. 'Geef ons inspiratie' benadrukt Roy Witte en 'reflecteer op wat wij doen'.

KEYNOTE PETER BOELHOUWER: 'IK HOU M'N HART VAST'

Hoogleraar Housing Systems aan de TU Delft, Peter Boelhouwer, schetst de woon- en zorgcijfers van nu en van een zorgwekkende nabije toekomst: er worden meer mensen veel ouder dan nu en er zijn minder mensen om mantelzorg te verlenen – de verhouding beroepsbevolking ten opzichte van de zorgbehoefte van ouderen is nu één op zes, maar wordt de komende 20 jaar één op vier. 'Gaan we dan net als in Japan gebruikmaken van zorgrobots? Ik hou m'n hart vast', bekent Boelhouwer. Ook zijn er onvoldoende verpleeg- en verzorgingshuisplaatsen en is er tegelijkertijd een enorm probleem op de zelfstandig-wonenmarkt voor ouderen. "Wonen' is geld verdienen geworden', zegt hij. 'Dat betekent de bouw van dure koopappartementen, terwijl een grote groep ouderen juist een huurappartement wenst. Wij pleiten al zes jaar voor een taakstelling voor sociale ouderenwoningen.' Een oplossing voor deze problemen is er nog niet, waarschuwt Boelhouwer. Aan de zaal om samen tot creatieve oplossingen te komen. Hij geeft wel drie richtingen: bestrijd eenzaamheid en bouw voor de werkelijke woningvraag van ouderen –(lees hiervoor ook het promotie-onderzoek 'No place like home' van Petra de Jong, RUG [4]). Denk ook aan een flexibele schil in de vorm van vakantiehuisbewoning. Dit bevordert doorstroming op de woningmarkt en zorg ervoor dat we minder aanspraak hoeven te doen op mantel- en gezondheidszorg.

Peter Boelhouwer

KEYNOTE ANJA MACHIELSE: 'GEEN VANZELFSPREKENDE LEEFTIJDGENOTEN'

Bijzonder hoogleraar Empowerment van Ouderen aan de Universiteit voor Humanistiek, Anja Machielse gaat na de 'harde' cijfers van Boelhouwer in op het sociale aspect. 'Een betekenisvol sociaal leven is een wezenlijk aspect van gezondheid' benadrukt ze. Voor ouderen wordt dit steeds moeilijker omdat zij vanwege hun gevorderde leeftijd steeds meer verlieservaringen hebben die negatieve gevolgen hebben voor hun sociale leven. Volgens de meest recente cijfers voelen vier op de vijf ouderen zich matig tot ernstig eenzaam. 'Een paradox ten opzichte van een juist toenemende behoefte aan betekenisvol contact op oudere

leeftijd.' Ouderen hebben ook hulp nodig bij het organiseren van sociale contacten, zo blijkt ook uit haar recente onderzoek 'We hopen dat het leuker en gezelliger wordt' [5]. 'Zorg daarom voor laagdrempelige activiteiten voor alle ouderen en help hen zoeken naar activiteiten voor kleine interesse-groepjes. Vergeet niet dat er onder ouderen ook heel veel verschillen zijn: in leeftijd, opleiding en inkomen, culturele achtergrond, gender of zorgbehoefte. Ouderen zijn daardoor geen vanzelfsprekende leeftijdsgenoten', leert Machielse.

Anja Machielse

INTERMEZZO: EENZAAMHEID EN WONEN

Na de brede context van 'stenen' en het 'hart' volgden twee intermezzo's. De winnaars van de ZorgSaamWonen-prijsvraag 'Eenzaamheid en Wonen 2021' presenteerden hun winnende project.

Rens Rikken, Adjunct-directeur van Van Wijnen Projectontwikkeling, laat foto's zien van het Inclusief Wonen-project Leidenweg Arnhem [6]. Het geheim? 'Het is ons gelukt om een complex met 71 betaalbare en duurzame appartementen te bouwen in de eigen wijk. Daarnaast hebben we er een community-builder voor aangetrokken.

Hiermee besparen we op de gezondheidszorg en stimuleren doorstroming in de wijk. Meer informatie: De tweede winnaar in 2021 was het ontmoetingsproject 'Hart van Vathorst'. Michiel Wijnen, conceptontwikkelaar bij Zenzo maatschappelijk vastgoed en Joost Smit, predikant bij de Ontmoetingskerk lichten het ontmoetingsproject toe. Hart van Vathorst is een 'buitengewoon zorgzaam ontmoetingsverblijf voor de wijk' rond een kerk, een kinderdagverblijf en twee zorginstellingen. 'Hier heb je een naam en liefde staat bovenaan', aldus een dochter van een bewoonster.

INTERMEZZO: LANCERING HOP-ON-HOP-OFF SPEL

Peter Engering van idverde en Khalid Jerrari van Comelit, lanceerden samen met Yvonne Witter van het platform ZorgSaamWonen het Hop-On-Hop-Off spel [8]. Dit spel is ontwikkeld door AAG, idverde NL, Comelit, De Wijkmakers, HAN Zorgalliantie, Rochdale, RO groep, Woonstichting Valburg en ZorgSaamWonen. In een digitale hackathon ontstond het idee om bewustwording bij senioren te stimuleren. Goed idee, maar hoe doe je dat? Met genoemde partners en diverse (toekomstige) senioren is er enthousiast over nagedacht. De uitkomst was de ontwikkeling van een spel. Met dit Hop-on-Hop-off spel ga je in je sociale kring of met professionals 'in gesprek' over ouder worden. Spelenderwijs word je je bewust van je wensen en behoeftes op het gebied van wonen, gezondheid en vrije tijdsbesteding.

Nienke Miedema en Irene Wiezer, beleidsadviseurs bij de gemeente Rotterdam kregen het eerste spel uitgereikt. Yvonne Witter: 'De gemeente Rotterdam stond aan de wieg van het platform ZSW en jullie doen heel veel voor ouderen. Nu gaan jullie inzetten op vitale woongemeenschappen. Het spel kan jullie er goed bij helpen en jullie gaan het ook vast spelen.' Inderdaad. Nienke Miedema: 'Ik weet heel veel plekken in Rotterdam waar we dit spel op een laagdrempelige manier kunnen introduceren.'

Het spel kost €25,- exclusief btw en verzendkosten en is te bestellen via info@zorgsaamwonen.nl.

Lancering Hop-On Hop-Off spel

ONDERSTEUNINGSTEAM OWZ EN EWT

Gedurende de hele congresdag konden bezoekers een beroep doen op de expertise van het Ondersteuningsteam Wonen en Zorg (OWZ) en het Expertteam Weer Thuis (EWT). Ieder kreeg een kwartier tijd om te sparren over een casus of knelpunten bij de huisvestingsopgave van Wonen en Zorg.

KENNISSESSIES

Hieronder een greep uit de kennissessies waar het wonen- en zorgpubliek actuele praktijkkennis en -ervaringen vergaarde, inspiratie opdeed en nieuwe verbindingen kon leggen.

SESSIE: COMMUNITYVORMING LEIDT TOT DOORSTROMING VAN SENIOREN

“Wij zijn niet van de geraniums en van zappen houden we ook niet”, zegt een bewoner van Park Entree in Schiedam [9], één van de vele woonprojecten die Blauwhoed samen met bewoners heeft gerealiseerd. In Park Entree ondernemen senioren vele activiteiten met elkaar en kijken ze ook naar elkaar om. Senioren willen best verhuizen als er een geschikt aanbod is. Dat is de ervaring van Yvonne van Mierlo, directeur blauwhoed studio en Tineke Groenwegen, senior marketing manager. Senioren zoeken steeds vaker een plek waar ze actief kunnen zijn, zich veilig voelen en waar mensen omzien naar elkaar. Ze zoeken een plek om betekenisvol te leven. Daar zet Blauwhoed op in. Hoe zorg je voor een community? Dat is een belangrijk vraagstuk waar veel organisaties mee worstelen. Volgens Blauwhoed is een goede woningplattegrond essentieel. Samen met Syntrus Achmea en Juli onderzoeken zij hoe gebouwen kunnen bijdragen aan geluk en gezondheid van bewoners. Maar ook het hebben van een gedeelde ambitie is van belang bij het

creëren van een community. Het kost tijd en is niet eenvoudig. Er zit veel kennis, ervaring en talenten bij bewoners en het is mooi om die te benutten. Het helpt als bewoners een vereniging oprichten en zich betrokken, gehoord en gezien voelen, aldus enkele deelnemers.

SESSIE: BROKANTHUIS

Stoppen met betuttelen en meer regie bij ouderen leggen. Dat wil Caroline Coumans bereiken en is daarom begonnen is met het Brokanthuis [10]. Hier kunnen bewoners eigennuttig ouder worden. 'Het is geen verpleeghuis', benadrukt Caroline. 'Het is een kleinschalig seniorencomplex voor maximaal 32 bewoners. Ieder heeft een eigen appartement, er zijn voorzieningen nabij en een gemeenschappelijke huiskamer. Ook zijn er deelauto's en een gezamenlijke wasruimte'. Er is 24 uur ondersteuning aanwezig. Een professional zorgt voor verbinding tussen de bewoners en niet-bewoners. Zo is een van de wensen om een digitale community op te zetten met buurtbewoners. In Hengelo moet het eerste Brokanthuis eind februari 2024 open gaan. Caroline wil graag meer huizen openen, maar het is lastig om een locatie te

vinden. 'Dat is echt het grootste knelpunt. In Hengelo was het meer geluk dan wijsheid: zij huurt het huis van een investeerder. Ook heeft ze de afgelopen jaren veel geleerd. Zo is een goede les dat het fijn is om een projectontwikkelaar erbij te betrekken. 'Durf hulp te vragen. Betrek de doelgroep. Durf keuzes te maken. Zorg snel voor een haalbare businesscase.' Dat adviseert zij beginnende initiatieven. Ze is ook erg blij met de hulp van de provincie Overijssel. De provincie heeft het haalbaarheidsonderzoek gefinancierd en heeft subsidie gegeven voor de ontwikkeling.

Caroline Coumans

SESSIE: KNARRENHOF

Wie kent het Knarrenhof niet? Met 32.211 inschrijvingen in 338 gemeenten en zeven gerealiseerde projecten is het Knarrenhof niet meer weg te denken uit de woonwereld [11]. 'We zijn geen snackbar die meteen reageert als iemand zegt: doe mij maar een Knarrenhof, zegt Peter Prak die het concept bedacht. 'Wij beginnen alleen als bewoners het willen.' Hij heeft het liefste lokale bewoners in een Knarrenhof maar soms komen mensen vanuit het hele land naar een hofje toe. In Zutphen is net een Knarrenhof opgeleverd. Een hele grote met maar liefst 51 woningen. Mensen uit het hele land wonen hier. Zij kiezen duidelijk voor het concept: zelfstandig en veilig wonen met veel privacy en tegelijkertijd alle voordelen van samenwonen. Zelfs complete netwerken wonen er, zoals een moeder van bijna negentig met haar twee dochters die zestigers zijn. 'Het bouwen van een netwerk begint al voor de bouw met stenen. Dat is ook veel belangrijker.' Er zijn verschillende soorten hofjes: een Knarrenhof, een Meergeneratiehof, maar ook een Helden & Kanjershof waar ook mensen met beperkingen wonen. Sinds kort is gestart met een Zorgzaam dorp, in Meppel en Rotterdam.

SESSIE: DE KRACHT VAN COMMUNITY

Dorte Kristensen, architect Directeur van Atelier Pro vertelt over haar 'droomproject', het multifunctionele zorgcomplex Scheldehof, middenin het centrum van Vlissingen. Zoals het een architect betaamt begint ze bij het bredere plaatje. 'We zitten in het

oog van de storm', waarschuwt ze. 'Wil je een crisis? Kies er een. De oplossing zit volgens haar in het samen leggen van een puzzel. Welke stukjes hebben we daarvoor nodig? Dan toch naar de Scheldehof [12]. Die start met de symbolische koop van een immense, verlaten loods aan de kop van de Vlissingse haven en drie bijgebouwen. 'We konden er zelfs meer zorgappartementen, grotere zorggroepen en meer aanleunwoningen bouwen dan gevraagd.' Haar volgende vraag was: Wie komen er wonen en wat is hun zorgbehoefte over 50 jaar? 'Want daar ontwerp ik voor.' Evenals keynotespeaker Peter Boelhouwer voorziet zij problemen met mantelzorgers. Daarom kiest ze voluit voor de kracht van de community als alternatief voor minder wordende (mantel)zorg. Die 'krachtige' community wordt verwelkomt in de plint. Hier huisvest de Scheldehof een grand café, onderwijslokalen, een filmhuis, kerkzaal, baby yoga en tentoonstellingsruimte. Boven wonen mensen met een zorgbehoefte in ruime units aan 'waaninnig brede gangen'. Ook is er 'vrije' woonruimte voor mensen met dementie rond een inpandige wintertuin. Een excursie waard, hint Dorte. Haar visie op wonen en zorg is: zorg bij de bouw voor community-ruimte en voor een community-kwartiermeester.

SESSIE: COMMUNITY 4.2 |

‘We zijn vandaag een vreemde eend in de bijt’, zegt Anne Marie Journee, regiomanager Centrumgemeente Zwolle. ‘Ons project, Community 4.2, gaat over jongeren [13].’ Tegelijkertijd over een zorgzame community voor jong volwassenen met een huisvestings- en/of andere sociaal-maatschappelijke problemen. Hier leven tien jongeren als goede burens, maximaal twee jaar samen met een vast studentenmaatje, op de tweede etage van de vierde studententoren op het Zwolse Talentenplein; vandaar de naam Community 4.2. ‘We bieden op deze verdieping een beschermd thuis voor 15 jongeren, waarvan 5 studenten.’ zegt Petra Stuitje, programma manager Wonen met Zorg. Ieder heeft zijn eigen appartement en er is één gemeenschappelijke ruimte voor koken, eten, gesprekken en activiteiten. De gemeente draagt via populatiebesteding bij voor de hele groep. ‘De jongeren huren hun woning en wij geven professionele ondersteuning aan de studenten’ zegt Eline Ploegman, teamleider van Hart voor Zwolle. Als succesfactoren noemt ze: ‘Er zit geen continue begeleiding op. We faciliteren maandelijks een gemeenschappelijke activiteit, die steeds vaker door de bewoners zelf wordt georganiseerd. Je ziet dat de informele ‘buur-zorg’ hier een deel van onze professionele zorg overneemt.’ De eerste vier jongeren zijn intussen uitgestroomd naar een eigen woning. Daarvoor roemt Eline Ploegman ook de inzet van de woningcorporatie om na maximaal 2 jaar een woning aan te bieden.

Anne Marie Journee

SESSIE: DE PO(U)WER VAN OUDEREN

‘Niet over ouderen praten, maar met ouderen’, zegt Karin Kalverboer, directeur/bestuurder van het Zorg Innovatie Forum, de plek voor ouderenparticipatie in Noord-Nederland. Twee jaar geleden richtte het Forum het Platform POUWER op.

Vanuit dit platform bundelen de Ouderendelegaties, de Raad van Ouderen, Digitale Ouderenraadpleging en Regiotafels in de vier noordelijke provincies hun krachten. Dit netwerk heeft zijn weg naar 'Den Haag' gevonden legt Karin Kalverboer uit. Minister de Jonge wilde rechtstreeks geïnformeerd worden door ouderen en minister Connie Helder gaat hiermee door. De stem van ouderen is van belang, weet Kalverboer, 'want je hoort van ouderen vaak net iets anders dan van professionals'. Zo spelen er soms meer problemen bij een transfer uit het ziekenhuis dan professionals 'afvinken', want wie brengt bijvoorbeeld de vuilniszak weg? De stem van ouderen horen, dat is waar Platform Pouwer voor staat. Nog een boekentip van Karin Kalverboer 'Uitburgeren' van Betty Meijboom, een praktische gids rondom het levenseinde waarin mensen met een checklist kunnen nagaan of zij alles geregeld hebben [14].

SESSIE: NOABERSHOF RIESSEN

Herman Grooten en Jan Nijland vertellen hoe in sneltreinvaart, de eerste Naobershof in Rijssen is gerealiseerd [15]. Ze begonnen in 2018 en met Kerst 2021 trokken de eerste bewoners al in het complex. Het begon allemaal met een initiatief van de Rabobank Rijssen-Enter. De ledenraad van de bank deed onderzoek naar zelfstandig wonen in de gemeente. Het ging over het aanpassen van woningen en levensloopbestendige appartementen. Al snel werd duidelijk dat er veel mensen waren die in een Woonhof wilden wonen; met verschillende leeftijden, in een grondgebonden woning en als goede noaber samenleven. De gemeente Rijssen-Holten had er een locatie voor op het oog... en toen ging het snel. Er werd een informatieavond belegd waar 170 huishoudens op af kwamen, de stichting Naobershof Riessen werd opgericht en samen werd een plan ontwikkeld. De eerste Noaberhof telt 12 koopwoningen en is als CPO (collectief particulier opdrachtgeverschap) ontwikkeld. Herman Grooten en Jan Nijland wonen er zelf niet. Zij ontwikkelden samen met bewoners en de stichting de plannen. Voor de bouw werd vooral gewerkt met lokale ondernemers. Ook de gemeente werkte constructief mee aan o.a. de bestemmingsplanwijziging. Nu de eerste hof gerealiseerd is gaat de stichting door. De behoefte aan wonen in een hof is groot en de werkwijze met CPO beproefd. Illustratief zijn de vele vragen uit het publiek. Iedereen wil het naadje van de kous weten. Veel tijd om alle vragen te beantwoorden hebben de heren niet. Ze moeten door naar Hengelo waar ze op het Twents Kennisfestival hun verhaal nog een keer doen. Ook in andere gemeenten is behoefte aan een Naobershof.

SESSIE: WIJK VOOR ELKAAR/BUURTGELUK

Met Grace Blok, bestuurder van Wijk voor elkaar/Buurtgeluk [16] en met Finn, deelnemer aan de activiteiten van Wijk, beginnen we swingend aan de workshop. Finn heeft een prachtig filmpje gemaakt waarop hij laat zien wat Wijk voor elkaar voor hem betekent. 'Wat roept het filmpje bij je op', vraagt Grace. 'Plezier, bewegen, actie,

gelijkwaardigheid, energie, jong en oud, voor iedereen', zeggen de deelnemers aan de workshop. Grace beaamt dat. De muziek is niet voor niets 'Someone to you' van Banners. 'I wanna be someone', daar draait het om bij Wijk voor elkaar.

Finn vertelt dat hij vijf jaar geleden in contact kwam met de activiteiten op het terrein van SV Helios. Hij woonde in een begeleid-wonenproject en het ging niet goed met hem. Er werd hem 'in het sportieve buurthuis voor de wijk' niet gevraagd wat er met hem aan de hand was, of wat zijn diagnose was, maar Grace vroeg hem wat hij leuk vond om te doen. Dat was koken en hij kon aan de slag om voor de ouderen met dementie die voor de beweegactiviteiten kwamen, een lekker lunch te maken. Hij werd gewaardeerd, voelde zich gezien en heeft in de afgelopen jaren grote stappen gezet. Zijn verhaal laat de kracht van het project zien.

Grace was voorzitter van SV Helios toen de gemeente aankondigde dat de subsidie voortaan niet meer naar de voetbalvereniging zou gaan, maar naar de wijk. 'Dan halen we de wijk toch binnen', was haar reactie. En zo is SV Helios nu het sportieve buurthuis van de wijk. Ze zijn vijf dagen open voor allerlei maatschappelijke projecten; lifestylechange, tuinieren, klaverjassen, samen eten, valpreventie voor wijkbewoners, ouderen met dementie, vluchtelingen, scholieren en iedereen die maar wil. Met de laagdrempelige werkwijze kan iedereen mee doen, kan iedereen bijdragen en kan iedereen 'someone' zijn.

SESSIE: DOORSTROMING EN PASSEND WONEN IN DE GROTE STAD

'Om doorstroming te bevorderen moet je een uitgebreide instrumentenkoffer tot je beschikking hebben', vertellen Nienke Miedema en Intse Hamstra van de gemeente Rotterdam en Iris Westenterp van de gemeente Amsterdam. 'En dan nog is het taaie materie', zegt Iris. In beide steden zijn allerlei regelingen die inspelen op de verschillende stappen die belangrijk zijn bij doorstroming. Nienke noemt de vijf strategieën waarop in Rotterdam maatregelen ontwikkeld zijn: geschikt en aantrekkelijk aanbod realiseren, bewustwording en informatievoorziening, ontzorgen, voorrang en toewijzing en onderzoek en monitoring. Ook Amsterdam heeft zijn beleid dat op die verschillende onderdelen inspeelt, met regelingen als van 'Groot naar Beter' en van 'Hoog naar Laag'. Intse Hamstra is projectleider Wooninformatie Langer Thuis Wonen in Rotterdam. Ze pleit ervoor om ouderen zo vroeg mogelijk te informeren. Zeker voor oudere migranten is meer aandacht nodig. De reguliere woonruimte-verdelingssystemen zijn niet altijd goed toegankelijk voor hen. Denk alleen al aan de taal. Een tip is om de eigen (zelf)organisaties van oudere migranten goed te betrekken. Beide steden organiseren ook bustours naar wooncomplexen voor ouderen. Ouderen waarderen dat en vinden het informatief én gezellig.

In het gesprek met de zaal komen nog een aantal tips naar voren. Maatwerk is belangrijk en een persoonlijke benadering. Kijk goed naar de leeftijdsgroep die je voor je hebt. Met 55 – 60 jarigen moet je over het algemeen niet over zorg beginnen.

Een energiezuinige woning scoort wel bij deze groep. Nienke noemt de 65+ box die de gemeente ontwikkelt. Een pakket met info over ouder worden en handige weetjes en hulpmiddelen, vergelijkbaar met de blijde doos die je krijgt als je een kind verwacht. De tijd is te kort om alle ervaringen uit te wisselen.

TOT SLOT: MARI SANDERS

Ervaringsdeskundige bij uitstek, filmmaker Mari Sanders sloot het congres af met een opgewekt betoog aan de hand van filmbeelden over eigen 'leed' met een dikke knipoog en zelfspot. Zijn manier van filmmaken neemt de kijker mee in de wereld van mensen met een beperking. Zijn lessen: 'De omgeving bepaalt hoe gehandicapt iemand is.' En 'Mensen met een handicap kunnen een gids zijn voor hoe het zou kunnen'. Ook zijn presentatie droeg op deze congresdag bij aan 'ontmoeting', 'ontroering' en 'verbinding'. De serie Rolstoel Raodmovie van Mari Sanders is terug te zien bij NPO.

Mari Sanders

Tot ziens bij het ZorgSaamWonen Congres 2023

Wie de presentatie van een spreker wil kan mailen naar events@acquirepublishing.nl

[1] Kas van Kaat: <https://www.dekasvankaat.nl/>

[2] Het 8^e Werk: <https://www.het8stewerk.nl/>

[3] Kastanjehof: <https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/een-waaranders-buurtschap-kijk-je-naar-elkaar-om>

[4] Onderzoek Petra de Jong 'No place like home' <https://www.rug.nl/about-ug/latest-news/events/promoties/promoties-2021?hfid=117485>

[5] Onderzoek Anja Machielse et al: <https://www.uvh.nl/actueel/nieuws/professionele-ondersteuning-noodzakelijk-voor-vitaliteit-woongemeenschappen-ouderen>

[6] Leidenweg Arnhem: www.vanwijnen.nl/nieuws/71-nieuwe-appartementen-in-arnhemse-wijk-elderveld/

[7] Hart van Vathorst: <https://www.hartvanvathorst.nl/>

[8] Hop-On-Hop-Off spel: <https://www.zorgsaamwonen.nl/artikel/hop-hop-spel-gelanceerd>

[9] Park Entree: <https://www.parkentree.nl/>

[10] Brokanthuis: <https://www.brokant.nl/>

[11] Knarrenhof: <https://knarrenhof.nl/>

[12] Scheldehof: www.wvozorg.nl/onze-locaties/locatie:woonzorgcentrum-scheldehof

[13] Community 4.2: www.youtube.com/watch?v=gopxtBGE75A

[14] Boekentip 'Uitburgeren': <https://sunenz.nl/boek-uitburgeren/>

[15] Naobershof: <https://www.noabershofriessen.nl/indexpages.php?page=home>

[16] Wijk voor elkaar: <https://www.wijkvoorelkaar.com/>